

A Zalai-medencében harántolt paleogén magmás képződmények petrogenetikai vizsgálata

Benedek Kálmán

(ELTE Közöttani és Geokémiai Tsz.,
Litoszféra Fluidum Kutató Labor)

A Zalai-medencében előforduló, paleogén korú magmás képződmények közettani bélyegek alapján két csoportra oszthatók: 1) Pusztamagyaród-Nagybakónak-Gelse zónában elhelyezkedő intrúzív kőzetek (tonalit és diorit); 2) Bak-Novaji árokban található kiömlési kőzetek (andezit és dácit). Mindkét sorozat nagyvastagságú pannon és miocén rétegek alatt helyezkedik el.

Figyelembe véve a kőzetek főelem és nyomelem tartalmát megállapítható, hogy a Zalai-medencében található kiömlési és mélységi kőzetek között nincs lényeges kémiai összetételbeli különbség, azaz a két sorozat olvadékaiak fejlődése azonos geokémiai folyamatokon mentek keresztül. Az olvadékok összetétele arra utal, hogy az egykor szubdukálódott óceáni kéreg több mint 30%-os parciális olvadásával keletkeztek.

Mind a kiömlési, mind a mélységi sorozat rétegtani elhelyezkedése azt jelzi, hogy a kőzetek keletkezése (kora oligocén) és a kárpáti között erőteljes eróziós hatás érte a területet. Az erózió során lepusztult kőzetanyag az oligocén Csatkai Formáció üledékében halmozódott fel.